

ЛЕТЮЧЕ ВІКОНЦЕ

ЛІТЮЧЕ ВІКОНЦЕ

diasporiana.org.ua

ЗАМІСТЬ РЕДАКЦІЙНОГО СЛОВА

Тяжко знаходити слова для оригінальної передачі думки. Тяжко знаходити слова які переконують людей до вартісної дії. А найтяжче відчувати біль коли слова нечитані і коли думки нерозкинені між публікою. Багато наших статей і матеріалів публіка не читає, а коли навіть і читає, то не реагує на висловлені думки. Сподіваємось, що коли буде вміщений якийсь матеріал з краю, де описано живі переживання людини в тих обставинах та її намагання даги аналізу ситуації в своєму світі, то це викличе більше зацікавлення читачів та їх реакцію, бо як не як, людина в краю знає краще життя в тих умовах аніж усі наші критики і знавці крайових справ.

І тому звертаємося до наших читачів з закликом прочитати слідуючий вірш Григорія Чубая "Вертеп". Автором є молодий поет, який мешкає на Україні і вірші його передаються з рук до рук в рукописах п'ятого числа Українського Вісника, а поза межами України поширюються без відома поета.

Наша редакція цілком поділяє думки автора щодо Радянського Союзу і цілого світу і тому замість редакційного слова подає його вірш.

ВЕРТЕП

/Поєма/

"Ніщо не лишається постійним
у своєму становищі".
/Латинська мудрість /

1

Наша потужна цивілізація, яка досконало вміє грати в карти і танцювати наймодерніші танці. Наша потужна цивілізація, яка відчуває себе інтелектуально відгодованою коровою, якщо їй вдається з першого погляду відрізнити картини Пікассо від полотен Рембрандта ван Рейна. Наша потужна цивілізація, яка сьогодні безмежно щаслива автоматом для продавання гудзиків; дивовижною самопискою, яка в разі потреби може відкоркувати пляшку; водневою бомбою в "енне" число мегатонн; новітнім кінодедетивом в 25 серій; моральним кодексом будівника комунізму і свіжим анекдотом із серії "Вірменське радіо відповідає".

Ах, ця безмежно щаслива цивілізація, яка попри все це не забуває про те, що вона є найвищим виявом всесвітнього прогресу і рухається. Так, саме рухається! Пішки в авто, в катафалку, в трамваї і яка, рухаючись, встигає: відвідати пивний бар; в півголосу покритикувати позаочі свого начальника; влаштувати скандал дружині; розв'язати 2-3 кросворди ...

Чуєте?!

"Вона рухається!!!"

вистукує каблучками, грюкає дверима, співає, лається, гримить посудом на кухні, ковтає пілюлі.

"Чуєте!?"

Вирус світ. Сміється, плаче, виє.
Кружляють видива веселі і сумні.
Іде вертеп без поділу на дії.
Хіба що з поділом на ночі і на дні.

Кружляє світ. Мовчить, як треба крику,
і правду топиться в брехні чи не щодня ...
Невже й я впаду в нього й зникну
безболісно, безлико, навмання?

Впаду туди, де безум всьому пастир,
й пасе держави, душі і слова.
О Боже мій, не дай мені упасти,
бо обертом іде вже голова,

бо вже і дням, і ночам моїм боляче ...
О Боже мій, спаси і відведи,
і від отих, лукаво єсьм глаголящих,
і від отих, набравших в рот води,
й від тих за брехні лаврами заклечаних,
й від тих, що ні сюди і ні туди,
від ідолів старих і новоспечених,
від пустослов'я, Боже, одведи!

Затьмила голови тупі лакузоманія --
пофіміямлять і чекають: хто подасть.
І душу кожен з них, неначе мантию,
перешива по-модному -- "под власть".

Поглянь! Навколо видимо-невидимо
тих язиків, танцюючих стриптиз,
і котяться землею дикі видива
парадів, маскарадів, танців, сліз.

І пустота безмірна, щогодинна
вже цілий світ береться осягти.
Як жить мені, якщо я ще людина?
Якщо мені від себе не втекти?

Якщо і дням, і ночам моїм боляче?!..
О Боже мій, спаси і одведи
і від отих лукаво єсьм глаголящих,
і від отих набравших в рот води.
...О Боже мій,
 куди мені?..
 куди?..

2

Жаркого дня липневого втікаю,
по вулиці міській біжу від себе,
біжу від слів страшних,
якими мушу я про щоденну втечу говорити.
А вулиця уся -- суцільна втеча,
бо буде дощ, бо хмари насувають.

А вулиця уся -- суцільна втеча.
І всі біжать -- чи тільки від дощу?
Один тіка від себе сьогоденного,
а другий доганя себе вчорашнього,
І всі кудись тікають-поспішають,
аби вертатися сюди, чи не вертатись,
аби прийти після дощу через годину,
чи не прийти ніколи вже, ніколи,
і всі біжать-тікають-поспішають.

Хто до себе, хто від себе,
хто від когось, хто до когось,
хто від ні кого, хто ні до кого.
І разом всі тікають від дощу...

Так щодня: в суєті, круговерті годин.
Люди втікають від себе й до себе,
втікають до книг, до дружин, до картин,
втікають під воду, під землю, на небо,
втікають в ненависть, в любов, у кіно,
в карти, в більярди, в лото, в доміно,
в салати, в борщі, у котлети і в торти,
в кашкети, в манжети, в комоди і в шорти,
від чорта до Бога, від Бога до чорта,
із ночі до ночі, із рання до рання,
втікають у крик, утікають в мовчання,
втікають в чекання, в безсоння, в прогнози,
втікають у сміх, у мовчання, у сльози...
Втікають під карнизи, під погони, під ліжка,
в бомбосховища, в закон.
Не розбереш: де втеча, де погоня
і до яких молитися ікон,
і до яких із них ходити каятись,
яким хулу нести -- не каяття.
...Чи на землі таких, що не втікають нема давно?
І втеча -- то життя?
Невже вся суть в безладній біганині?!
Невже вона усьому голова?!
Невже якийсь всевишній Паганіні
на скрипці світу втечу награва?!

І щодня в суєті, в круговороті годин
люди втікають від себе й до себе,
втікають до книг, до дружин, до картин,
тікають під воду, під землю, на небо,
тікають до лісу, на Марс, до пітьми,
щоб бути людьми, чи не бути людьми,
тікають у подвиг, у лють, у провину,
до дому, до Криму, в кафе, в домовину.

3

Все втечі і втечі, погоні і втечі,
а потім: до світу -- від карт і від зречень,
від пива, з футболу, з кіно, з домовини,
вертають до світу якимось безневинно,
вертають, не мовивши навіть "прости",
а світу нема куди утекти.
А світові -- голо! А світові -- босо!
Тирани, укази, промови, доноси,
танці, ракети, паради кастети.

Торговці, шпики, генерали, естети.
Джазбанди, футболи, космоси, нації.
Боги,
 півбоги,
 парт-
 орг га-
 ні-
 за-
 ції!

Персони, парсуни, кінозірки,
Голгофи, Освенціми, Соловки.
Дачі, собори, кремлі, мозолі,
владики на небі

і на землі.

Гроші, отрути, вина, елеї,
гробниці єгипетські

і мавзолеї.

Роги і німби, тюрми і ґрати,
ідоли, плитки, авто і гармати.
Кодекси карні, а також -- моральні,
кайдани модерні із картами гральними
і безхребетна, пихата еліта --
усе це для світу,
для білого світу,
Для світу -- тиради!
Для світу -- доноси!
А світові -- голо,
а світові -- босо!

4

Диктатори, диктатори, диктатори,
погоничі великі: "цоб-цабе".
Диктатори, диктатори, диктатори
щодня диктують світові себе.
О, скільки їх возводиться і падає,
і скільки їх плює у наш Дніпро,
і прославляє світ своєю владою,
і одяга його в своє добро...
Все продиктовано і все перефарбовано
і удостоєно належної ціни.
За сумніви, за мислі -- закатовано,
і за холуйство вбрано в ордени.
Все продиктовано і все префарбовано
і узаконено: що думати -- це гріх.
Муштровано усе, перемущтровано,
і в ранги роботів возведено живих.

А я цю трикляту мислящу породу
всю до ноги зітерти б, далебі...
І стільки ворогів було б в народу,
що й весь народ був ворогом собі!

А світ -- вертеп.
 Кажу я з гіркотою:
 Цей світ -- вертеп,
 і, мабуть, що найважче
 у ньому залишитися собою
 від перших днів своїх
 і до останніх. Не бути
 ні актором, ні суфлером,
 ні лялькою на пальчиках облудних,
 а лиш собою кожної години,
 а лиш собою кожної хвилини,
 з лицем відкритим твердо йти на кін.

Ви знаєте, чого я ще боюся,
 від атомних трахить боюся більше;
 боюся я, що хтось з інопланетців
 колись в своїм щоденнику запише:
 "Планету цю зовуть отут Земля,
 і населя її силенна сила ходячих шлунків --
 п'ющих і жующих, які лише жують,
 лише ковтають, лише ковтають і жують
 і більш нічого:
 ковтають пудінги, котлети, ноти, вірші,
 ковтають істини, ковтають цілі нації
 і одні одного їдять й самі себе..."

Ви знаєте, чого я ще боюся,
 від атомних страхить боюся більше?
 Боюсь цього: "Ковтають і жують".

...Як вечір землю синьо охопив,
 як зорі в небо з'їхались на віче,
 в мою кімнату тихо уступив
 один знайомий тихий чоловічок.

Здоров, приятелю, то як тепер живеш?
 Я чув: слинеш писателем великим.
 ...Східна усмішка, мов колесо криве,
 перекотилася його іконним ликом.

Я чув, що преш ти часто на рожен,
 звиняйте, заради якихось "істин",
 забувши давню приповідь: "Блажен,
 хто їсть тоді, коли захочу їсти".

Нащо тобі тягар чиїхось мук?
 Нащо тобі душі чиєїсь хвища?
 І нащо те, що далі твоїх рук,
 і те, що голови твоєї вище?

Він плів ще довго блудливі слова,
що зависали сірим павутинням,
крутилась ця платівка не нова,
аж доки стало в мене вже терпіння...

Нащо тобі тягар чиїхось мук?
Вже надто ви розумні всі та горді!
І хоч він був і далі моїх рук --
та я йому вліпив тоді по морді.

І він до виходу заквапивсь-заспішивсь,
і з-за дверей, із темряви, із ночі
він із погрозою до мене прошипів:
"Блажен, хто їсть тоді, коли захоче".

6

А ніч попереду й позаду...
Ми йдем. Вперед, а чи назад?..
Парадоксальна суть парадів
і замість правди -- сто піврад.

Хоч правда й пів, зате ж їх "много",
тих правд-калік, напівживих,
а жвавий ум, хоча і вбогий,
щодня виплоджує нових.

Модернізує, досконалить
півправди ті, мов лімузин,
одна не встигне доконати,
як є десяток узамін.

Тоді зохлялій кажуть "годі"
та й нишком вводять іншу в двір.
Та й розмальовану по моді --
в таку, попробуй, повір!

...Навіщо ж крик, навіщо гамір,
чого ж ми хочемо усі?
Боги ж лишаються богами,
зійшовши в Кремль із небесі.

Хто ж ми такі? Що буде завтра?
Куди йдемо -- вперед? Назад?
А що як завтра...динозаври
наш зустрічатимуть парад?

Тоді аж вибухне грозою
прокльон зневіри й каюття:
Та ми ж прийшли до мезозою
замість ясного майбуття!

...Тоді, як наша цивілізація спала і дивилась блаженні сні про авта, які їй належать, про дачі, які їй належать, і про зорі, які, покищо, їй не належать (в-ві сні вона дуже жалкувала, що не можна кожної зірки зокрема обгородити парканом і при'язати біля неї сторожевого пса)...От тоді, як вона спала, я виніс їй вирок. Цивілізація цього не бачила в своєму блаженному сні. Вона лише вранці прочитала в газеті, що я її зневажаю і висловила принагідно декілька цікавих думок:

- а) "Я свою дачу збудував власними руками і за чесно зароблені гроші".
- б) "Куда смотрелі учителя, когда ішо етот автор учілся в школе!"
- в) "Я розумію, що це може й так, але раптом проти цілого світу заявити таке, то це треба бути або великим диваком, або божевільним!"

...А потім цивілізація взяла мою поему і на своїх всепоїдающих зубиських довго хрумтіла епітетами і метафорами,

довго ображалась
і жувала,
жувала,
жувала,
доки не з'їла всю до крапки,
і пішла, блаженно погикаючи, запивати її пивом.

1968 р.

Український Вісник, ч. 5

+ + + + +

Наше друге з черги число, як рівнож третє, яке незадовго також вийде, є присвячене сл.п. Василеві Симоненкові та його творчості. У цьому журналі висвітлено багатогранну творчість молодого поета яка в деяких випадках ще не була ніде опублікована. Тому що частина цього матеріялу була взята з радянських публікацій, редакція остерігає читачів ставитись до матеріялів з певним застереженням бо без сумніву, багато місць у творах було змінено режимом. Як відомо з Українського Вісника і Щоденника В. Симоненка, часто урядова цензура в краю змінювала і переробила окремі твори Симоненка.

БЕРЕЗЕНЬ - ЧЕРВЕНЬ 1972

Ч. 2

ЗАМІСТЬ РЕДАКЦІЙНОГО СЛОВА: "ВЕРТЕП" - Г. ЧУБАЙ	i
ЗМІСТ	ix
ЖИТТЄПИС ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА	1
ФОТОЗНІМОК - "СЕРЕД СНІГІВ"	2
ВИБРАНІ ПОЕЗІЇ В. СИМОНЕНКА:	
"BALLAD ABOUT A STRANGER"	3
"БАЛЯДА ПРО ЗАЙШЛОГО ЧОЛОВІКА"	4
"Я ТІКАЮ ВІД СЕБЕ"	5
"I FLEE FROM MYSELF"	6
"THE PROPHECY OF 1917"	7
"ПРОРОЦТВО 17-го РОКУ"	8
ФОТОЗНІМОК - "ФРАГМЕНТИ"	9
THE DIARY OF A SOVIET UKRAINIAN POET: VASYL' SYMONENKO ..	10
ФОТОЗНІМОК - "ТЯГЛІСТЬ"	13
КАЗКА В. СИМОНЕНКА: "ЦАР ПІАКСІЙ ТА ЛОСКОТОН"	17
ОПОВІДАННЯ В. СИМОНЕНКА:	
"ВИНО З ТРОЯНД"	21
"КУКУРИКАЛИ ПІВНІ НА РУШНИКАХ"	23
"ЧОРНА ПІДКОВА"	25

ОПОВІДАННЯ В. СИМОНЕНКА:

"ВІН ЗАВАЖАВ ЇЇ СПАТИ"	26
"ВЕСІЛЛЯ ОПАНАСА КРОВКИ"	27
"ДУМА ПРО ДІДА"	28
"НЕЙМОВІРНЕ ІНТЕРВ'Ю"	30
ФОТОЗНІМОК - "НЕТИТУЛОВАНІЙ"	32
THE RECENT ARRESTS IN UKRAINE	33
ВИКОРИСТАНА БІБЛІОГРАФІЯ	37

"Летюче віконце" - кварталний журнал Української
Студентської Громади ім. А. Коцка в околицях Клівленду,
Огайо.

Головний редактор:
Технічні редактори:

Ігор Цішкевич
Михайло Мігелич
Мирослава Мудрак

Редакційна Колегія:

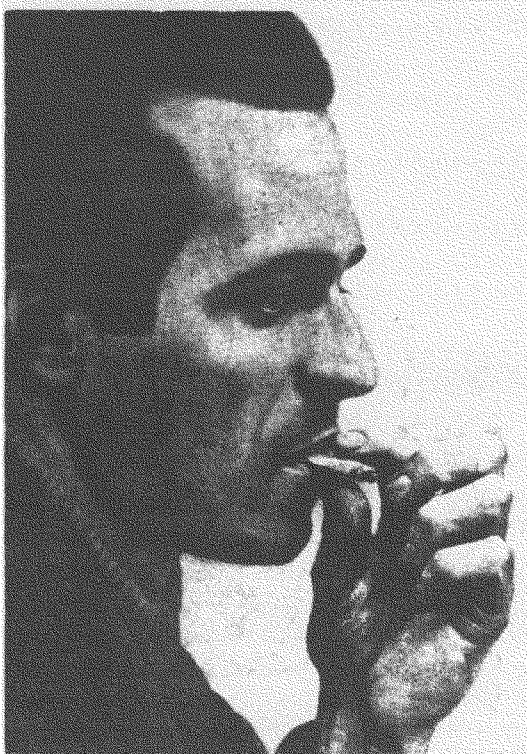
Ліда Боднар - "ОПОВІДАННЯ"
Оля Грабська - "КАЗКА"
Михайло Мігелич - "АРЕШТИ"
Дарія Мудрак - "ЖИТТЄПИС"
Мирослава Мудрак - "ВІРШІ"
Зеня Хома - "ДОДЕННИК"

Мистецьке оформлення:

Ліда Боднар - "ОПОВІДАННЯ"
Оля Грабська - "КАЗКА"

Обкладинка й фотографічне оформлення:
Технічний дорадник:
Фінансовий:

Ігор Цішкевич
Martin Szutter
Мирон Стахур

Василь Симоненко, народившись в селянській сім'ї 8-го січня 1935 р., ще з ранніх літ мав змогу придивлятись красі України. Його раннє життя розвивалось в селі Біївцях, де він вчився і закінчив середню школу. Селянське життя лишило в нього сильне враження -- раз про себе сказав: "... найбільше люблю землю, людей, поезію і ... село Біївці на Полтавщині, де мама подарувала мені життя ..."

Ця молода любов до України збільшилась і запалила душу Симоненка; він цією любов'ю творив свої поезії,

пізніше передаючи її молодому поколінню.

Коли у 1957 році Симоненко закінчив факультет журналістики Київського Державного Університету ім. Тараса Шевченка, він розпочав працю у деяких газетах в Черкасах /"Черкаська правда", "Молодь Черкащини"/, друкуючи в них, крім статей, свої поезії та переклади /головно з угорських поетів/. Перша його збірка поезій вийшла у 1962 році п.н. "Тиша і грім". В 1963 році появилася дитяча казка "Цар Плаксій та Лоскотон".

Помер Василь Симоненко ще молодим, 13 грудня 1963 року, осиротивши дружину Людмилу Павліну, сина Олеса, та свою матір. За своє коротке життя Симоненко встиг написати кількадесять поезій, що вийшли в трьох збірках. Після його смерті появилася збірка "Земне тяжіння"/1963/; тут, на еміграції -- "Берег чекань"/1965/, а в 1966 році в Україні вийшла збірка п.н. "Поезії".

Мотиви шестидесятників сильно виявлені у творах Симоненка. Але все ж таки, він наскрізь оригінальний поет, особливо в громадських, патріотичних поезіях. Деякі з важніших мотивів, підкреслені Симоненком, це патріотична лірика та засуд комуністичної системи в Україні.

BALLAD ABOUT A STRANGER

translated by Danylo S. Struk

On a green Holy Day, from afar
A stranger arrived to sow hope:
"I was sent, my dear people, by God,
A Messiah for you to beget.
Your village is heavy with sins,
And your lies flow in rivers;
But my son shall arise,
By God's will,
To destroy all the evil and save us.
Bring forth your virgins of sixteen
And I shall pick the chosen and clean."
He said and sat on the tavern's fence
Branding all with the strictest glance.
But when they brought the maidens,
He took his head and said,
"We must wait till next year,
For not one is worthy, I fear."
Then all the villagers who could
Placated the stranger's mood:
Brought him drink and food
To help him pleasantly survive
Till the next Feast shall arrive
When new virgins shall pass by his eye.
But he shook his head and said,
"Oh, no, we must wait till next year,
For not one is worthy, I fear."
Winters whiten,
Springs hum with torrents,
While years pass with the clouds.
He still ogles the girls
And each year has his doubts,
Saying sadly,
"For not one is worthy, I fear..."
The villagers, sallow, despondent and sad
Went about with prayers in their heads:
"Shorten our lives, if you must,
But send him the right one, our God!"
On the thirtieth Feast
The obedient beasts,
Tired of waiting his choice
Tiptoeed into his house,
Found him dead on the floor.
Cursing sins of the virgins
As the cause of their woe
They took slowly to wash him
And then suddenly saw:
T'was a castrate
Who promised to sire
The hoped for Messiah.

1965

БАЛЯДА ПРО ЗАЙШЛОГО ЧОЛОВІКА

На свято зелене з густих заплав
Прийшов чоловік і надію посіяв:
-- Мене, люди добрі, Пан-Бог послав,
Щоб я вам зачав месію.
Гріхами задавлене ваше село,
Брехня розлилася як море,
Та встане мій син і лукавство та зло
За Божим велінням поборе.
Ведіть мені дочок шістнадцяти літ,
Я виберу суджену Богом, --
Сказав і присів біля шинку на пліт,
Припикши всіх поглядом строгим.
Коли ж привели перед нього дівчат,
Він мовив, махнувши рукою:
-- Ну, що ж, доведеться наступного
року чекать:
Нема поміж ними святої. --

І хто тільки міг, той прибуді годив,
Ніс їсти і пити до хати,
Щоб їх визволитель безжурно дожив
В селі до наступного свята.
І знову ведуть перед нього дівчат,
А він лиш хита головою:
-- Гай-гай, доведеться наступного
свята чекать:
Нема й поміж цими святої. --
І зими біліють, і весни дзюрчать,
Роки пропливають, мов хмари,
А він подивляє паради дівчат
І все не знайде собі пари.
Лише сумно шоліта кива головою:
-- Нема й поміж цими святої ...

І люди принишкили, покірні й сумні,
І моляться, хто тільки може:
-- Як треба, життя укорочуй мені
Та шли йому суджену, Боже.

На свято тридцятьє слухняні осли,
Втомившись присуду ждати,
Навшпиньки до зайди у хату зайшли, --
Він мертвий лежав серед хати.
Коли ж проклинаючи грішних дівчат,
Обмить його люд позбігався,
Побачили раптом: безплідний кастрат
Месію зачать нахвалявся.

Я тікаю від себе, від муки і втоми,
Від крикливих окатих міст.
Я самотній бреду в білу папороть снів,
Я зрікаюся всіх і цураюся всього,
Бо хочу побути нічим.
Я натовлений власною дурістю,
Хвалькуватістю власною вбитий, --
Я від себе втечу в білу папороть снів.
Там, у снах, ніжні тигри
Цілуватимуть губи мої пересохлі,
Леопарди чарівні зніматимуть шкури
І мені даруватимуть щедρο:
-- Бери!
Я візьму і забуду про все на світі.
Стану сном, сновидінням солодким.

Як добре, що я -- це сон,
І як погано, що я проснуся,
А біла папороть зазеленіє.

1965

I flee from myself
 from pain and from exhaustion.
From the noisy cities full of eyes.
I go alone into the white fern of dreams.
I renounce all
 and shy away from everything.
I want to be nothing for a while.

I am tired of my own nonsense
Killed by my own self-importance,
I flee from myself
 into the white fern of dreams.

In dreams, gentle tigers
 will kiss my lips.
Charming leopards will undress
And give me their skins as gifts.
I'll take them and forget everything in the world:
I'll become a pleasant pleasing dream.

How nice that I am a dream,
How awful the knowledge of awakening,
How miserable the fact that the white fern will turn green!

1965

-- translated by M. Bohachevsky-Chomiak

THE PROPHECY OF 1917

The granite obelisks, grizzly medusas,
Crawl on and fall.
On the graveyard of executed illusions
There is no room for more.

Millions of faiths are burrowed into the black earth,
Millions of joys are burned and scattered,
The soul burns, the angered minds aflame,
The hatred's fanned in the roaring wind.

If all the deceived could but see
And all the executed arise,
The heaven, leadened by the cries,
Would burst from shame and blasphemy.

Tremble, killers; contemplate, you lackeys:
Life simply doesn't fit your last.
You hear? On the graveyard of illusions
There is no room for more.

The people are already a single running wound,
The land is wild from blood.
Now every hangman and every tyrant
Awaits the hangman's hood.

The dead, the hounded and the torn
Arise and go to form a court.
Their curses, angry and yet untold
Fall on the mouldy, satiated souls.

And the wind rocks the trees,
The last props of the apostles
of crime and swindle.
On earth both truth and love shall reign
And honest work will stand on guard for truth.

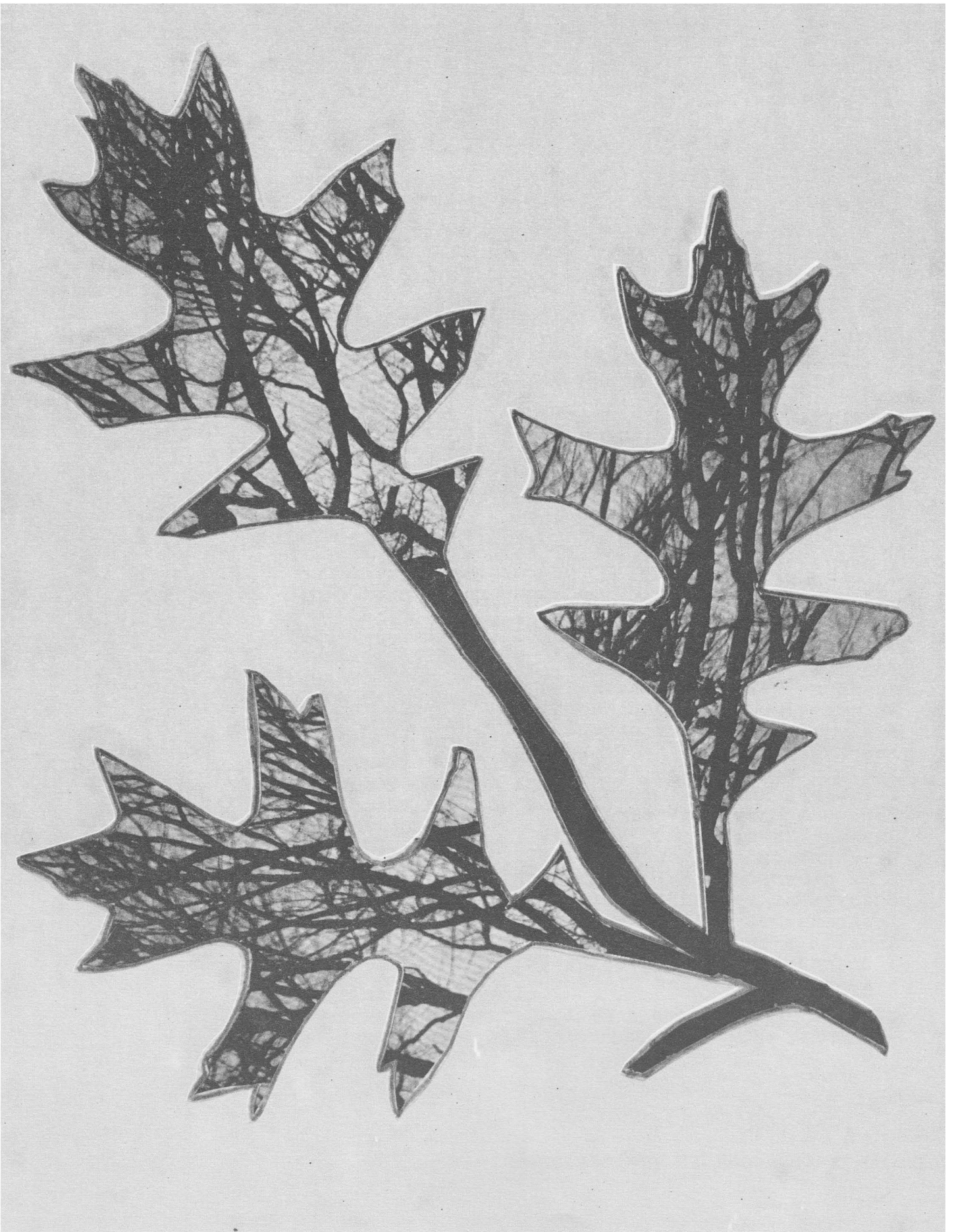
1964

-- translated by M. Bohachevsky-Chomiak

ПРОРОЦТВО 17-ГО РОКУ

Гранітні обеліски, як медузи,
Повзли, повзли і вибилися з сил --
На цвинтарі розстріляних ілюзій
Уже немає місця для могил.
Мільярди вір зариті у чорнозем,
Мільярди щастя розвіяні у прах.
Душа горить. Палає лютий розум.
І ненависть регоче на вітрах.
Коли б усі одурені прозріли,
Коли б усі убиті ожили,
То небо, від прокльонів посіріле,
Напевне б, репнуло від сорому й хули.
Тремтять, убивці! Думайте, лакузи!
Життя не наліза на ваш копил.
Ви чуєте? На цвинтарі ілюзій
Уже немає місця для могил!
Уже народ -- одна суцільна рана,
Уже від крові хижіє земля,
І кожного катюгу і тирана
Уже чекає зсукана петля.
Ошукані, зацьковані, убиті
Підводяться і йдуть чинити суд,
І їх прокльони, злі й несамовиті,
Впадуть на туші плісняві і ситі,
І загойдають дерева на вітті
Апостолів злочинства і облуд!
І встане правда і любов на світі,
І на сторожі правди стане труд.

1964

THE DIARY OF A SOVIET UKRAINIAN
POET: VASYL SYMONENKO

Translated by Walter Odajnyk

18. IX. 1962. I begin this diary not because I want to pretend at greatness. I need a friend with whom I can share all my doubts. And a more faithful and sincere friend other than a notebook, I do not know.

The earth is already carrying me for the twenty-eighth time around the sun. During this time there was little that I had been able to do that was beautiful and good. Instead, I learned to drink whiskey, to smell of tobacco; I learned to remain silent and to be careful where it was necessary to shout. But worst of all—I learned to be insincere.

Lying is perhaps my profession. I was born with the talent of a liar. There are three categories of liars: the first lies in order to gain a moral or a material advantage; the second lies for the sake of lying; and the third serves the lie in the form of art. It is these who invent and add the logical conclusions to truth. In my collection of liars, they alone appear to me honorable. They are the artists. They are the "reservists" of literature. Without them life would be boring; without them even truth would become scanty and commonplace, dull and petty. For an honorable lie exalts the truth.

Guided by my classification, I resorted most often to the third type of lie. Those like myself are also indispensable to literature —we with our frail thoughts fertilize the ground on which a giant can grow. The future Taras or Franko (Taras Shevchenko (1814-1861), the most outstanding Ukrainian poet, often affectionately referred to merely by his Christian name; and Ivan Franko (1856-1916), Ukrainian writer, poet, and literary critic), I wait for him as a believer waits for the coming of Christ. I hope that I shall have the good fortune to hear the joyous hosanna in honor of his arrival. Only let him not scorn us—the common laborers of poetry. He will emerge out of us.

I could have been of greater service to literature had nature been more fair to me in its allotment of hearing and sight. I do not see all shades and do not hear all sounds. Music is a torment for me.. I shall never attain to profound comprehension of it. I shall never visit that festival of colors from which the fortunate Sarjan never returns (Martiros Sarjan (1880-), Armenian painter). I can't even be truly jealous of the Sarjans and the Shostakoviches, for an illiterate cannot envy Leo Tolstoy. He envies his neighbor who can sign his name.

19. IX. 1962. Children sometimes unconsciously utter significant statements. I recall about a year ago I was walking with Oles near the Kazbet market. Seeing the despot's monument, he turned to me:

—Daddy, who is that?

—Stalin.

He glanced at him for a moment, and casually asked:

—Why did he climb up there?

Truly, Stalin did not descend upon the pedestal, nor did the people put him there, but he himself climbed up—through treachery, villainy, he climbed up bloody and insolent like all tyrants. Today this tiger

who fed on mankind would die of rage if he knew what a find his uninspired and cheap monuments have become for collectors of scrap iron.

It's terrible when the glory and the worship of one's lifetime turn into a posthumous disgrace. But that is no glory anyway—it is only a toy with which grown-up children amuse themselves. Only those with impoverished minds and souls are not able to understand that.

27. IX. 1962. Today V. arrived by train and stopped for a moment in Cherkassy. (A territorial region in central Ukraine and also the major city in that region. Symonenko is here referring to the city.)

I first met him in 1958. Perhaps in September, for on the following day we were sitting, munching grapes, in a room he was renting on the Kalinina Square. We almost became friends, but then—separation. After four years, he completely forgot about this meeting. I didn't. Already then, he made a deep and lasting impression on me. I came to believe in him from our first acquaintance. And I do not think that I was mistaken.

Damn you, worthless money! You have made me a slave to a newspaper, and I wasn't able to go with Mykola to Kanev. (Mykola and the "V." in the first sentence of this entry is probably Mykola Vinhranovsky, a talented young poet, film director, and actor. Kanev is a city on the Dnieper River in the Cherkassy region. Taras Shevchenko's tomb is in Kanev, and the city has long been a cultural Mecca and a meeting place for Ukrainian artists and intellectuals.) It has been a long time since I suffered such a loss, for, to tell the truth, there was no one to lose.

8. X. 1962. Three days and a hundred impressions. Vinhranovsky, P'ianov, Kolomiets' (all poets of the new generation), and yours truly made lightning cavalry raids on Krivy Rih and Kirovohrad (industrial cities in central Ukraine). Although in neither case were we able to perform before a numerous audience, I was satisfied. Mykola without a doubt is exceptional. The words in his poems explode from passion and ideas. Listening to him is a soul-moving experience.

With P'ianov I argued about "Roses in Mourning" (poem by Symonenko). It seems to me that one should not confuse a Madonna created by artists with the true Mother of God. The hypocrites in cassocks transformed the beautiful Jesus and his mother into violators of the human soul and body. When even the most beautiful legend (and I consider Jesus and the Virgin Mary unique creations) has become an instrument of spiritual oppression, then I am unable to judge the "dramatis personae" of the legend without reference to what is done by the wild fanatics who hide behind their names. Noble and humanitarian ideal cannot serve progress when they become standardized emblems or epithets. The immaculate Virgin is worthy of admiration, but, forgive me—not of imitation. The renunciation of bodily pleasures is unnatural, and therefore cruel and reactionary.

Besides, in "Roses in Mourning" it was not my intention to "overthrow the gods." I am attacking there the new religion, the hypocrites who unsuccessfully are attempting to turn Marxism into a religion, into a Procrustean bed for science, art, and love. The sad examples of

cybernetics, genetics, the stormy germination of "toadstools" in literature and in painting, and the endless promises of a paradise to come—is any of this distant from the tragedy of Bruno and Galileo, from the writing of psalms and the painting of ikons, from monasteries, and the Kingdom of God?

If Marxism is unable to withstand the furious assaults of dogmatism, it is destined to become a religion. No theory can be permitted to monopolize the spiritual life of mankind. Einstein was certainly not my political ally, although his discoveries convulsed the world of science.

16. X. 1962. There is nothing more frightful than unlimited power in the hands of a limited person.

During a general meeting, the chairman of a collective farm near the village Yermko shouted from impotence and rage:

—I'll make you another 1933!

Of course, no one thought of grabbing this scoundrel by the collar. And the idiot with one stupid phrase ruins the results of the work of dozens of intelligent people. If our leaders had a little more sense than they do, similar demagogues would be feasting their eyes on heaven through bars.

21. X. 1962. Above all else, I despise official, patented, stuffed wisdom. Regardless of the quotations that uninspired hacks may use to prop up their intellectual ceiling, it still remains too low for a normal person. As space is unthinkable without movement, so poetry is unthinkable without thought. It is no space if one can't move in it. It is no poetry if there is no thought in it. Poetry—is beautiful wisdom.

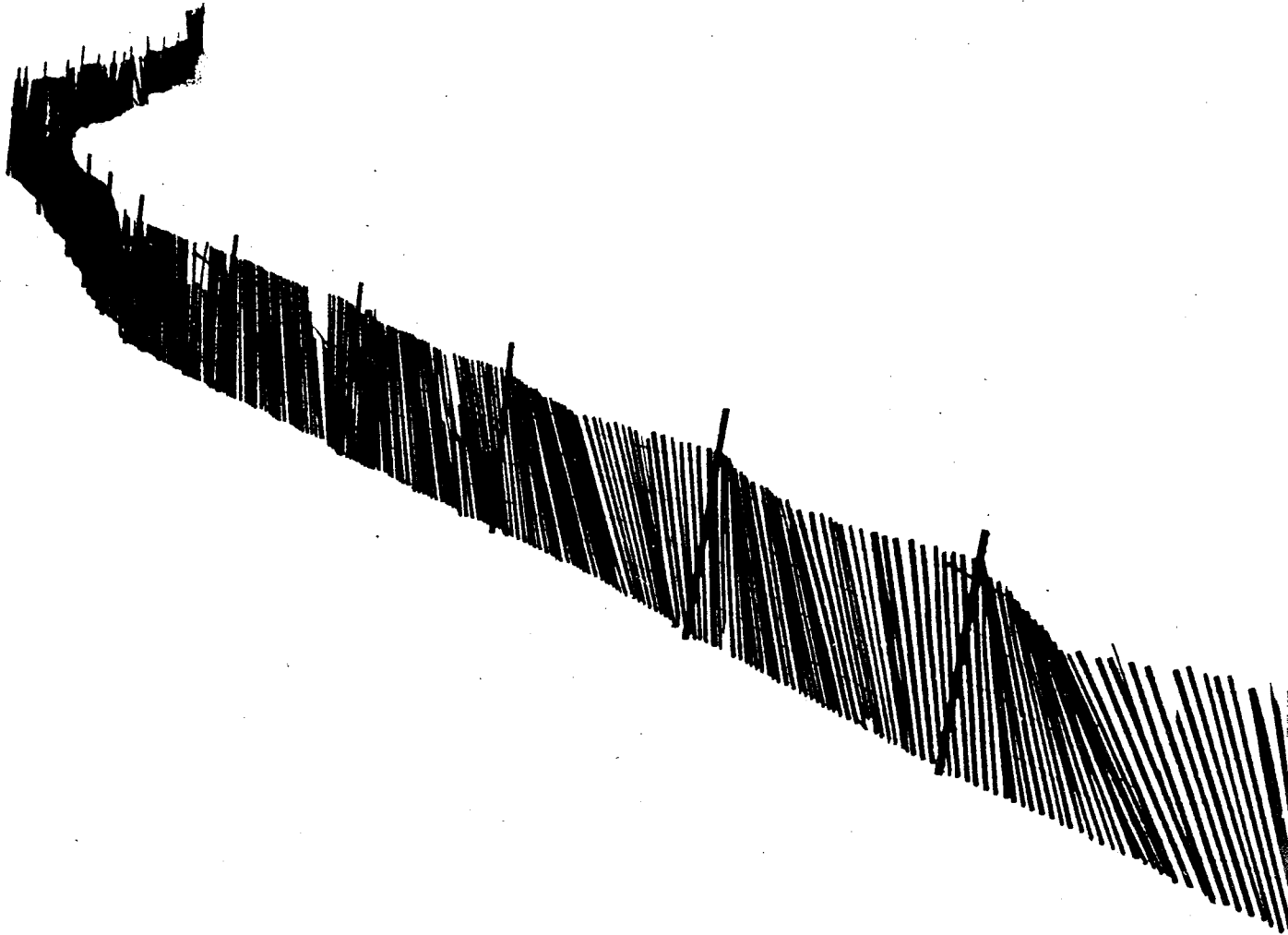
How shallow our humor has become, how impoverished our satire! Styliagy (Soviet teenagers who ape their Western counterparts in attitude, dress, hair, dance, and music), black marketeers, narrow trousers, and fancy hair styles—is there any sense for serious people to waste not only their words but also their nerves on such rubbish? And how much have we ridiculed bad literary reviewers. I never even attempted to compose wighty and profound replies to worthless articles. You can't dive deep into a puddle, even if you happen to be a Japanese pearl diver.

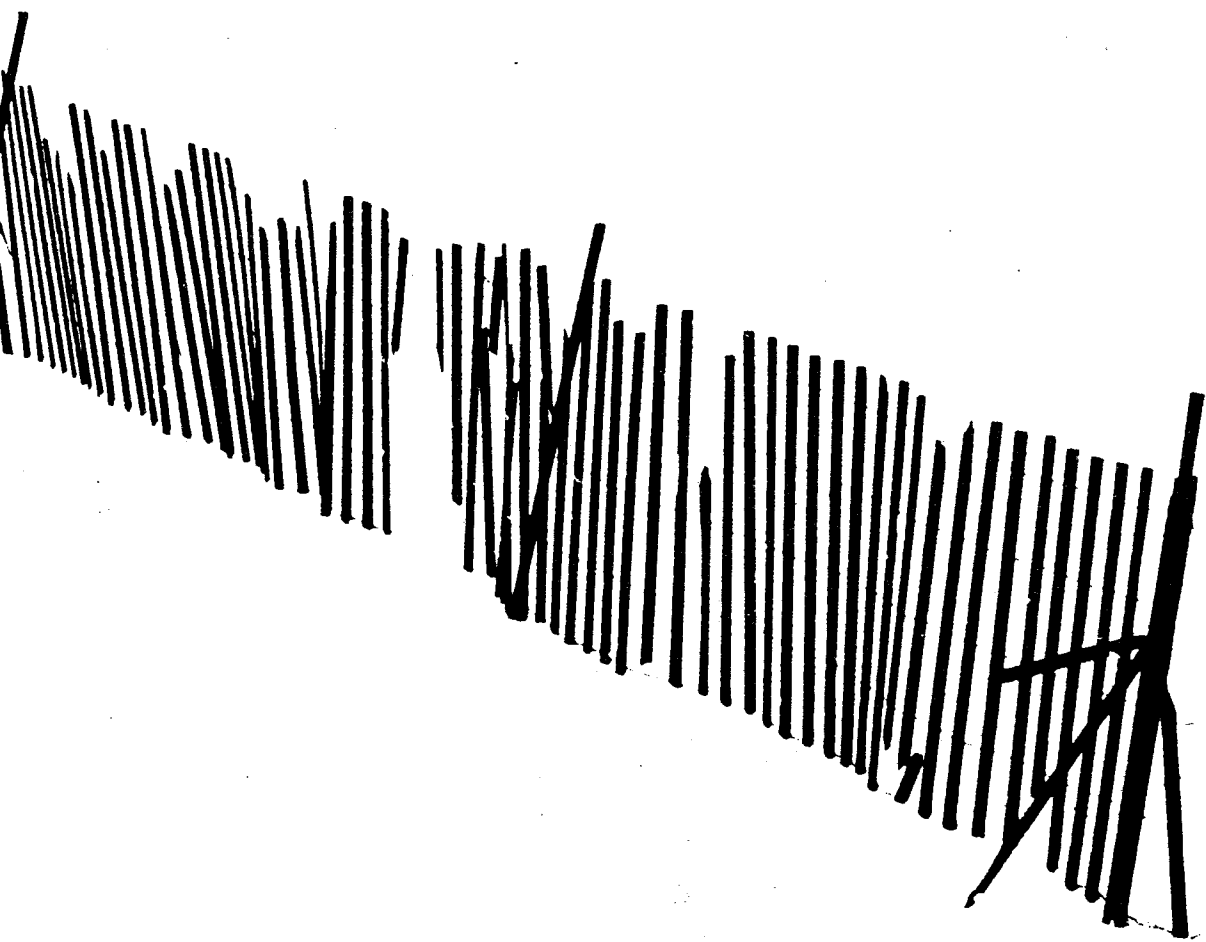
I must write a poem about Erostratos (a Greek who in order to immortalize his name set fire to the ancient temple of Artemis at Ephesus in 356 B. C.) At present it's a burning subject. The earth is seething with Erostratoses.

9. XI. 1962. The holidays have passed and I am ashamed to recall my yesterday's behavior; I conducted myself like riffraff—even insulted people. How unfortunate that no one pushed my nose out of shape. Somehow I must take myself in hand and wag my tongue less and my brain more.

Belated contritions always seem pretentious, but I have no other choice. Must learn to see myself from a distance.

21. VI. 1963. For almost half a year I haven't looked into the notebook, although a number of events that happened in the course of these six months should have been recorded somehow.

I nearly suffocated in the dusty smoke of ideological battles. Realism won its regular victory; not through art, it is true, but through administrative measures.

In general, the threat of the formalistic madness was, it seems, a subterfuge. (Formalism is a term used by Soviet philosophers and writers to describe any philosophic or esthetic tendency toward idealism and subjectivism, i.e., toward what Soviet thinkers call "abstract forms without concrete content." Soviet artists are supposed to practice realism, as opposed to formalism.) At least in Ukraine I have not met any mourners of abstractionism or some kind of neo-futurism. But the threat of formalistic stupidity in our literature has remained real. For is it not formalism, when hundreds of hacks, working from a prearranged schema, badger to death the so-called timeless ideas—love your work, honor your father and mother, do not look askance at your neighbor? Formalism begins where thought ends.

If a poet offers no new ideas and emotions, he is a formalist, regardless of how much he may advertise his would-be affinity with realism. Realism cannot be cheap. There is the realism that Shevchenko served, and there is the realism that profits from the service of Dmyterko (a Ukrainian writer whose sterile work reflects his adherence to dogmatic Soviet views on the form and function of art.) Different things! It is not the Dmyterkoes who are the heirs of literature. They live from it, not for it.

Hardly can I be accused of formalism, yet they do not publish anything.

6. VII. 1963. I don't know if this is usual with everyone, or if it happens only with me. Often doubts destroy any confidence in one's courage. I have no idea how I will behave should real trials descend upon my head. Whether I will remain a man, or whether they will blind not only my eyes but also my reason? The loss of courage is the loss of human dignity, and human dignity I value above all else. Even above life itself. Yet how many people—intelligent and talented—saved themselves by forsaking their dignity and, consequently, turning their lives into a useless vegetative existence. There is nothing more frightful.

Last Sunday we were in Odessa, where the local numskulls amused us with their idiotic terror: so that nothing will happen. The result was that we were prevented from appearing at the Shevchenko commemoration. To this day, it seems, some people are still afraid of Taras. Men of the Revolution!

22. VII. 1963. Perhaps my extinction has commenced. Physically I am almost helpless, although, morally, I am not yet completely exhausted. Thinking about death, I feel no fear. Perhaps because it is still far away? Strange I do not want death, and yet I have no particular avidity for life either. Ten years—for me that is more than enough.

I look back upon the past with irony: I shall be twenty-nine soon, and what have I done, or even begun to do, that was significant? Not life, but a string of petty problems, petty failures, petty disappointments, and petty successes!

No, this is not how I had dreamt to live. Happy is the man who asks little from life—he will never be disappointed. The simplest and the shortest path to so-called happiness is to become a common Philistine. The mind is capable of giving birth to ideas, but it is not capable

of making its possessor happy.

3. IX. 1963. In retrospect, the summer was filled with physical and moral feebleness. Autumn stands at the threshold and I look with hope into its still limpid eyes. It is a poor, stingy autumn this summer! What can I hope for from such a beggar? It even hangs on to every crust of bread.

The entire summer I really sat on an uninhabited island. And if not for the trip to Kanev, to the "Skylark" (the poet, Taras Shevchenko, who is buried in Kanev), there would be nothing to recall. In Kanev I became acquainted with the painters A. H. and H. Z. Especially between myself and A. H. there emerged an easy and close affinity of thoughts and feelings.

All my friends have fallen silent; not a word from any of them. The literary journals have become even more vapid and insolent: Literatura Ukraina castrates my article, Ukraina ridicules my poems. Every lackey does as he pleases. How is one to radiate with gratitude, how is one to pray every evening and every morning for those who granted us such freedom. To this, I should add that in May my poems were removed from Zmina, cut up in Zhovten', and then a couple of "duds" arrived from Dnipro, and Vitchyzna.

Oh well, it's jolly! We're under the press.

All for the sake of progress.

5. IX. 1963. Yesterday I wrote "A Tale about Durylo." I wrote it with one breath, although some parts were prepared earlier. Today, I still like the story; too bad there is no one to read it to.

Now, in Cherkassy I have become more solitary than ever, for even the group that worked on "Molod' Cherkashchyny" (newspaper published in Cherkassy on which Symonenko worked for a period of time) is no longer here. The friendly paths between myself, Nehoda, and Ohloblyn have become overgrown with wild crab grass. To the one, I was needed so long as I could somehow be of aid to him, while the other turned out to be an ordinary weathervane. I have no doubt that he will lambaste me with the same enthusiasm with which he earlier praised me. Anyway, he's already demonstrated this himself from a number of podiums at various conferences.

But I have my own work to do.

(Nehoda, Ohloblyn: two journalists and former colleagues of Symonenko from "Molod' Cherkashchyny." After the publication of Symonenko's diary in the West, Nehoda wrote an article "defending" Symonenko in the newspaper "Radians'ka Ukraina" on April 5, 1965. The article contained a letter supposedly written by Symonenko's illiterate mother to the Central Committee of the Ukrainian Communist Party accusing Svetlichny "and others" of using her son's diary for derogatory purposes.)

20. IX. 1963. When I speak of the "uninhabited island" and my solitude, I intend no disrespect to others. The fact that I have no friends in Cherkassy doesn't mean that I consider everyone worthless, not deserving of my attention, etc. (my wife reproaches me with this.) It's just that I haven't met anyone with whom I feel a spiritual rapport; and friendship, as everyone knows, cannot maintain itself on reason alone.

Not long ago I became acquainted with V. H.

It seems I have begun to write worse than a year ago. The mind and heart have grown lazier.

ЦАР ПЛАКСІЙ ТА ЛОСКОТОН

ЦАРЕВЕ СІМЕЙСТВО

Там, де гори і долини,
Де гуляє вітровий,--
Там цвіте краса-країна
З дивним ім'ям Сльозолий.
І колись в країні тій
Був на троні цар Плаксіє.
Голова його, мов бочка,
Очі--ніби кавуни.
В Плаксіє було три дочки
І плаксивих три сини.
Старша звалася Нудота,
Середульшая--Бай-Вай,
Трета донечка--Плакота,--
Всі сльозливі через край.
А цареві три сини
Так і звались--Плаксуни.
Отака була сім'я
У царя у Плаксіє.
Цілі дні вони сиділи,
Голосили, та сопіли,
Та стогнали, та ревли,
Сльози відрами лили.
Цар Плаксіє велів сердито:
"Хай із ними день при дні
Плачуть всі в країні діти,
Бо сміятись і радіти

У моєму царстві--ні!
Хто всміхнеться--в часі тім
Я того негайно з'їм!"
Ще була у Плаксіє
Грізна гвардія своя:
В ній служили молодці
Забіяки-сльозівці.
Хто сміявсь--вони хапали
І нагайками шмагали,
Так що в царстві тому скрізь
Вистачало плачу й сліз.
Цар любив, як плачуть діти,

ДЯДЬКО ЛОСКОТОН

Бо любив їх сльози пити.
Стакий був цар Плаксіє
У країні Сльозолий,
Але в тому диво-царстві,
Зневажаючи закон,
Жив у мандрах і мигарстві
Добрий дядько Лоскотон.
Він приходив кожний вечір--
Хай чи дощ іде, чи сніг--
До голодної малечі

"Цілі дні вони сиділи,
Голосили, та сопіли,"

І усім приносив сміх.
 Мав він вдачу теплу й ширю,
 Ще й лукавинку в очах.
 І була накидка сіра
 В Лоскотона на плечах.
 Лоскотливі мав він вуса
 І м'якенькі, наче пух,
 І м'яке волосся русе
 Розсипалося до вух.
 Він як прийде, залоскоче,
 То сміється, хто й не хоче.
 Тільки де він появлявся,
 Зразу плач там припинявся
 І приходив до усіх
 Голосний та ширий сміх.
 Не любили Лоскотона
 Цар Плаксій і Плаксуні,
 Видавали заборони
 Проти лоскоту вони.
 І за дядьком Лоскотомом
 Із нагайками в руках
 Охоронці злих законів
 Полювали по хатах.
 Але дядько Лоскотон
 Не боявся цих заслон:
 Він ходив по всій країні
 І носив з собою сміх
 В розмальованій торбині,
 В пальцях лагідних своїх.

АРЕШТ ЛОСКОТОНА

Розізлився тоді Плаксій--
 Цар країни Сльозолий.
 Гнівню він гукнув із трону:
 "Гей, ледачі сльозівці!
 Хто впіймає Лоскотона,
 Буде муж моїй дочці!
 Хто його посадить в льох--
 Вибирай одну із трьох!
 Бо уже цей Лоскотон
 Скоро нам розвалить трон:
 Що тоді ми будем пити,
 Як не будуть плакати діти?"
 І завзяті сльозівці
 Понеслися у всі кінці,
 Щоб скарати по закону
 Баламута Лоскотона.
 Довго скрізь його шукали,
 У всі шпари заглядали,
 Перерили всі двори,
 Обходили всі бори,
 Час потратили дарма:
 Лоскотона скрізь нема,
 Бо його завжди і всюди
 Од ловців ховали люди.
 Опівночі Лоскотон,
 Коли всіх колише сон,
 Йшов собі в бідняцькі хати
 Їхніх діток розважати.

Був тоді у Плаксія
 Лютий посіпака,
 Віроломний, як змія,
 Капітан Макака.
 Так хотілося йому
 Царським зятем стати,
 Що ні разу в ту зиму
 Не лягав і спати.
 Все ходив, усе він слухав
 І нарешті все рознюхав.
 На світанку Лоскотон,
 Насмішивши діток,
 У міцний поринув сон
 Між кленових віток.
 А лукавий капітан
 Підікрався змієм
 Й Лоскотонові аркан
 Зашморгнув на шиї.
 Руки вивернув назад,
 Міцно спутав ноги
 І мерщій у Плаксоград
 Рушив у дорогу...

ВЕСІЛЛЯ В ПАЛАЦІ

Лоскотона посадили
За вузькі грати,
А в палаці порішили:
--Час весілля грати...--
Гей, зійшлися царенята
І придворна свита
Наречених шанувати,
Сльози діток пити.
До вінця веде жених
Висохлу Нудоту,
Та дивитися на них
Зовсім неохота.
Хоч Макака був брудний,
А вона ще гірша,
ім поет один гладкий
Присвятив ще й вірша.
Стільки там було хвальби,
Так скрасив їх вроду--
Навіть жаби від ганьби
Булькнули у воду!
Але цар ходив, пишався,
Він із зятем цілувався,
Похвалявся: "Ну, тепер
Лоскотон, вважай, умер!
Недоступним став для всіх
Голосний та ширий сміх.
Тож від радості стрибайте!
Тож від радості ридайте!
Ми тепер встановим скрізь
Віковичне царство сліз!"
Так розхвастався Плаксію--
Цар країни Сльозолій.

ЗВІЛЬНЕННЯ ЛОСКОТОНА

Та поки гуло весілля,
То п'яниці вартіві
Напились якогось зілля
Та й поснули у траві.
А вночі йшли до в'язниці
Батраки й робітники,
Щоб звільнити із темниці
Лоскотона навіки.
Рознесли всі перепони,
Гнули грати, мов пруги:
--Гей, веселий Лоскотоне,
Це прийшли твої брати!
Йди до нас, весилий брате,
В нашу здружену сім'ю!
Підем разом догравати
Ми весілля Плаксію...

ПРОДОВЖЕННЯ ВЕСІЛЛЯ

У палаці кожен скаче
Та від щастя гірко плаче,
Ллються слези як ріка,--
Бачте, радість в них така!
Раптом цар упав на трон:
--Ой, рятуйте--Лоскотон!--
Всі відразу "ох!" та "ах!",
Жах у кожного в очах.
А веселий Лоскотон
До царя стрибнув на трон

І сказав йому якраз:
--Насмієшся ти хоч раз!...--
Став царя він лоскотати,
І Плаксій став реготати.
Так сміявсь--аж заливався,
Аж від реготу качався,
Кулаками очі тер--
Потім лопнув і помер.
Ой була ж тоді потіха--
Цар Плаксій помер од сміху!
З ним придворні одубіли,
Бо сміятися не вміли.
А цареві три сини,
Три завзяті Плаксуни,
Так сміялись-реготали,
Що штани з них поспадали--
Тож всі троє без штанів
До чужих втекли країв.
Три царівни теж навтьоки
У чотири бігли боки.
Кровопивці-сльозівці.
Стали п'явками в ріці,
А Макака-забіяка

З'їв себе із переляку.
Так веселий Лоскотон
Розвалив поганський трон.
Сам же він живе й понині,
Дітям носить ширий сміх
В розмальованій торбині,
В пальцях лагідних своїх.
Схочеш сам піти в цей край,
То маршрут запам'ятай:
Треба йти спочатку прямо,
Потім вправо завернуть,
А тоді поміж дубами
Поведе наліво путь.
Після цього вже помалу
Чимчикуй куди попало:
Як од втоми не впадем--
В цю країну попадеш.

••••Василь Симоненко

"І Плаксій став реготати."

На неї задивлялися навіть дідугани, і вже рідко який хлопець не міряв очима з голови до п'ят. В одних у зорі світилося захоплення, в других -- неприхована хіть, а треті милувалися нею, як шедевром краси. Коли вона кидала чорні коси на пружні груди і пливла селом з сапкою на плечі, хлопці божеволіли. Приходили боязко до її воріт і натхненно говорили про кохання, а вона тільки слухала і мовчала. Ніхто не наслідьвався торкнутися її, мов боявся осквернити дотиком красу. Вона ніким не гордувала і ніколи не ганила, а тільки прохала прощаючись:

--Не ходи до мене більше. Добре?

І в тернових очах було стільки благання, що ніхто не зважувався їй заперечувати. Минало в хлопців оп'яніння від краси, захоувалися вони в звичайних кирпатих і гостроносих дівчат, а Ольга ставала для них приємною згадкою.

Андрій ніколи не зважувався підійти до неї. Та й куди йому, кульгавому горбаневі, було сікатися, коли й не такі, як він, од неї гарбузи качали. Вона часто ловила його погляд на собі і завжди у відповідь світилася привітністю, але він вбачав у тому образливу жалісливість.

Хлопці ставали трактористами і шоферами, йшли в льотчики і моряки, а він і мріяти про це не міг. Він копирсався в колгоспному саду, а вдома розводив квіти.

До квітів принадився, відколи померла мати. В його садибі не росла ніяка городина, лише виноград, яблуні, вишні і квіти, квіти. І могила матері з ранньої провесни аж до бабиного літа квітували, мов клумба.

Він дарував розкішні букети нареченим, і всі були йому вдячні, і всі шанували його, а йому ж хотілося випити хоч краплю кохання.

--Чи й мені ти подаруєш букет на весілля?-- запитала якомсь Ольга, коли в саду трусили яблука. Він мало не отерп від несподіванки, але мовив:

--Ти вибереш сама, які захочеш.-- Потім він посмілішав і сказав: --У мене їх дуже багато. І ще, коли захочеш, до твого весілля я зроблю вино з пелюсток троянди.

--Вино з троянди?-- здивувалася дівчина. --Таке й вигадась!

--Не віриш?-- захвилювався він. --Те вино -- як ніжність. Коли прийдеш по квіти, покуштуєш.-- І він зашкутьльгав до куреня, куди його кликав сторож.

Андрій чомусь вірив, що Ольга прийде по квіти. Він виглядав її кожен вечір. Його збентеженість помітили навіть сусідські хлопчачки, які шовечора шебетали на подвір'ї. Це були вірні Андрієві друзі і надійні охоронці його квітів та саду. Того, хто наслідьвався зірвати без дозволу бодай грона винограду чи квітку, піддавали безпощадному остракізмові. Його цькували так настійливо і жорстоко, як це можуть робити лише діти.

Ці голомозі квітниківі вечорами, як мухи, обсідали Андрія. Він розповідав їм, що бачать у снах квіти, як вони перешіптуться з сивими

зорями, вигадував казки про дивовижні краї, де квіти не тільки пахнуть, але й розмовляють, і ходять, і граються в піжмурки, а в'януть лише тоді, коли в тій країні з'являється хоч одна нещаслива людина.

--Квіти люблять щасливих. У нас від нещастя вони не в'януть, а плачуть. Ви бачили, скільки вранці на них роси? Ото їхні сльози. Хто росяного ранку знайде незаплакану квітку, той буде дуже щасливий.

--А ви знаходили незаплакану квітку?

--Ні, я не знаходив, та, мабуть, і не знайду...

Висіло над ними добре і шире небо, і малюкам здавалося, що всіяне воно не зорями, а квітами, і що посадив ті дивовижні квіти дядько Андрій.

Ольга прийшла в неділю зранку. Вона була така прекрасна, що відразу якось похнюпились квіти, а господар відчув себе нікчемом і не знав, де подітися.

--Це правда, що суха квітка, знайдена росяного ранку, зичить щастя?-- запитала вона в Андрія.

Язик у хлопця прикипів до піднебіння, очі застигли від подиву.

--Хто... Від кого ти чула про це?

--Я приходила до тебе вчора ввечері і слухала, що ти казав дітям. Так то правда чи ні?

--Ні. То я сам вигадав,-- Андрій заховав очі в кущ півоній.

Ольга зітхнула.

--Жаль, що я не вмію так гарно видумувати.

--Для чого тобі це?-- дивувався хлопець. --З тебе досить тієї вроди, якою наділила мати. А в мене... Що я робитиму, коли зрадять мене ще й ті химерні вигадки? --

Перегодом вони сиділи в заплетеній хмелем і диким виноградом аґ танці і смакували вино з троянд.

--Ти дуже гарний хлопець, Андрію,-- мовила Ольга.

--Ти хотіла сказати, що я непогана людина?-- перепитав.

--Я хотіла сказати те, що сказала,-- засміялася Ольга і без усякого зв'язку стала побиватися: --Мені багато кажуть, що я гарна і тому мене люблять. Гадають, мені приємно від того. А хіба я винна, що я гарна? Хіба моя врода -- це я?

Вона грайливо перекинула коси зі спини на груди.

--Я хочу, щоб хтось полюбив мене, а не мою красу, чорні брови та рожеві щічки.-- Вона помітила, що Андрій хоче вплинути своє слово, і заговорила ще швидше: --Що та краса? Вітри видублять шкіру, дощі змиють рум'янець! Натягається ящиків на токах, погнеш спину на буряках; де та й врода дінеться...

Вона замовкла, і Андрій не знав, що сказати.

--Ну, скажи, Андрію, коли висупить мене праця та негода, чи буду любов'ю для того, що спокусився красою?

--Не знаю, Сльго,-- широко зітхнув хлопець. --Не знаю, хто б тебе зміг не любити отаку!

--Я не весь вік такою буду, Андрію,-- мовила сумно. --Так мені можна нарвати квітів?

Андрій кивнув головою, і дівчина побрела в барвисте живе озеро. Вона ходила між квітами, а за нею ходили його захохані очі. Ольга прискіпливо обдивилася чи не кожному пелюстку і вернулася до альтанки з порожніми руками.

--Мені жаль рвати їх,-- соромливо зізналася. --Вони такі гарні. Краще я зайду іншим разом. Добре?

Він іде з нею до хвіртки і мовчить. Дівчина виходить на вулицю і, дивлячись у синій неспокій його очей, тихо каже:

--А до весілля ти неодмінно приготуй вино з троянд...

КУКУРІКАЛИ ПІРНИ НА РУШНИКАХ...

В Ониськи дерев'яніли ноги, коли десь поруч дзвенів його голос. Вона завжди йшла повз нього ледве жива і не сміла повести навіть бровою в його бік.

А Віктор кричав:

--Онисько! Коли ти скажеш, що я для тебе найкращий?

--Як надойш од цапа повну дійницю молока,-- шмагнула дівчина.

--Я не буду бігати за тобою,-- кепкував парубок.-- Я просто прийду сватаця.

--Приходь, гарбузи вродили добрі,-- мов крізь щидилку, пропускала слова, тамуючи за білизною зубів і образу, і біль, і надію.

Іноді доярком уривався терпець, і вони починали заступатися за Ониську.

--Ти її мізниця не годен!-- казали йому.

--Ов-ва! Аби тільки сказав "ціп-ціп", то прибіжить, мор квочка,-- невгавав обліковець.

--Гляди, щоб не довелось самому на яйцях сидіти,--рубала Ониська під загальний регіт.

Тільки татові могла Ониська доірити, чого коштувала їй та розв'язність. Тато бур зовсім юний. Він пішов на війну тридцятилітнім і таким залишився навіки. Ониська часто хотіла побачити його сирим і вусатим. Не виходило. Мати поздоровкалася зі старістю, а тато залишився молодим. Час уже втратив над ним владу.

--Ой, як мені важко, тату,-- казала Ониська, опускаючи до пояса чорну тугу своїх кіс. --Як я його люблю і як... ненавижду!-- тупала маленькою ніжкою. --Що мені робити, тату?

Але батько мовчав, і тоді дуги дівочих брів сповзалися до кирпатого носа, а вії швидко-швидко кліпали, заганяючи назад неслухняні сльози.

Осінні світанки тривожні, як марення. Ониська заспаними очима обмацувала їх сиву бездонність і пірнала в їхню тривогу. По дорозі до ферми вона додивлялася свої дівочі сни.

Одного разу її розбудив Віктор.

--Чого йдеш, мов лунатик?-- засміявся він біля самого вуха, і Ониська знов відчула, як терпнуть ноги. Але голова і язик у неї ніколи не терпли.

--Скажи краще, а чого ти так рано виліз з пелюшок?

Він змовчав, а потім якось несміливо взяв за руку. Онисьці зовсім не хотілося випручувати її.

--Ніколи не думав, що в тебе такі тендітні руки...

--Мужик не повірить, поки не помацає,-- сховала досаду в посмішці.

--Підеш за мене?-- раптом ні сіло ні впало запитав Віктор.--Підеш?

--Може, й піду за тебе... обліковцем працювати,-- вона таки ви-

пучила руку і йшла, немов по гострих лезах.

--То я прийду сватаця,-- сказав, ніби не чув її слів, і так само раптово, як з'явився, розтанув у сивій прозорості.

Цілий тиждень за Ониською, куди б не йшла, повзли перешіптування та хихоньки. Під неприховано цікавими поглядами її плечі сутулилися, а думки гнітила образа. "На все село розцвірінькав",-- мука туги стискувала груди.

Віктор прийшов у суботу. В кепці набакир, у начищених до блиску хромовиках, вродливий і прилизаний, мов плакат. Він розсівся на лаві, закинув ногу на ногу, ніби виставляючи напоказ норі чоботи. І відразу ж завів якусь порожню розмову з матір'ю. Говорив довго і одверто хизувався, а потім, наче між іншим, мовив:

--Я оце, тітко, прийшов сватати вашу Ониську...

Мати здивовано звела голову і сказала ображено:

--Хіба, Вікторе, тепер про це з батьками торгуються? В Ониськи своя голова на в'язах,-- і, ніби підкреслюючи свою непричетність до того, що діється в хаті, повільно видибала на подвір'я.

Вони довго сиділи вдвох у хаті і мовчали. Кукурікали півні на рушниках, і од їхнього мовчазного співу дзвеніло у вухах.

--То що ж ти скажеш мені, Онисько?-- здалеку хлюпнув тривогою Вікторів голос.

--А ти в мене нічого не питаєш.

--Ти ж знаєш, чого я тут,-- він дивився так благально і винувато, що в неї все тіло сповнилося лінивою жагою.

--Ти ще не втоптав стежки і до моїх воріт, а вже стукаєш у серце,-- струснула з себе млявість.

--Але ж ти кохаєш мене...

--Звідки ти знаєш?-- насмішковано підвела очі.

--Про це говорить усе село...

--Але одна людина цього не говорить,-- Ониська відкинула на покуть вишивання і не знала, що робити з своїми руками. Гнівом спалахнули карі зіниці.

Віктор немов уперше побачив її.

--І ти соромиш мене на все село?-- зразу ж збагнув безглузду жалюгідність свого запитання.

--Який ти, Вікторе!-- не слова, а сльози текли з її вуст. --Іди звідси геть і можеш набрати на грядці скільки завгодно гарбузів. Хоч підводою приїжджай. -- Ониська глумилася над своєю мукою. --Одного тобі мало, бери цілий віз і годуй ними свою пиху...

Він пішов згорбившись, ніби й справді ніс на своїх плечах підводу гарбузів.

Ониська ридала над вишиванням.

ЧОРНА ПІДКОВА

Хмари повзли так низько, що перехожі несподівано виринали з них і так само несподівано тонули. Дівчина задерла голову, ніби хотіла протаранити очима їх клубчасту похмурість. Довгими віями вона торкалася країв хмар, а її очі були єдиними синіми цятками серед передгрозової сірості.

--Я не люблю тебе,-- сказала дівчина, дивлячись у небо. --Ти брехав мені...

--Я не брехав тобі...

--Ти не любив мене.

Він дивився в землю і не бачив, що коїться над ними.

--Я люблю тебе,-- хлопець нервово човгав черевиком по зеленому горбику і вже вибив на ньому чорну підкову. --Я люблю тебе...

--Ти просто боїшся втратити мене і залишитись самотнім.

--Дурниці!-- раптом загарячився він. --Коли я став байдужим тобі, то...

Вона метнула на нього дві сині блискавки.

--Чому ти весь час дивишся в землю?

Він важко, мов гирі, підняв свої очі і спідлоба глипнув на неї, але за мить його очі знову впали в траву.

--Це не має значення, куди я дивлюся.

--Ти ніколи не дивишся мені в очі. Ти завжди був жадібним і нетерплячим, розстрілювала вона його сумніви. --Ти не хотів бути щасливим зі мною, ти просто хотів ошасливити мене.

Вона раптом заплакала і ледве втрималася, щоб не припасти йому до грудей.

--Я теж хочу бодай одну людину зробити щасливою,-- сердито ввігнала підбор у глевку землю і прожогом кинулася геть.

--Почекай,-- він рушив за нею.

Тягуче закашлявся грім, і об листя запорощали великі, мов бору-б'яки, краплі. З хмар виринули двое. Вони трималися за руки і бігли прямо під клен. Зупинилися захекані і мокрі, щасливі, що знайшли таку густу крону.

--Дивися, підкова,-- вигукнув хлопець.

Вони присіли біля чорної дуги, впаяної в зелене божевілля. І якимось несподівано зустрілися їхні очі, потім руки і губи.

--Підкову знаходять на щастя,-- прошелестіли її уста.

Ті, що знаходять підкову, ніколи не думають про того, хто загубив її.

ВІН ЗАВАЖАЄ ЇЙ СПАТИ

Інколи його за груди хопав довгий і тягучий кашель. Від куріння.

--Гнате, мені обридло твоє бухкання!-- кричала вона тоді зі спальні. --Ти заважаєш спати.

Він винувато дивився на коричневі порт'єри і казав:

--Добре, Лі, я не кашлятиму.

--Взагалі ти міг би йти на кухню і кашляти там хоч до ранку!-- солодко тягнула слова та, котру він називав Лі.

Світло разом з ним переходило до тісної кухні. Перед світлом воно втомлювалося і гасло. Мабуть, втомлювався і він. Короткий нервовий сон сповнювався химерними видовиськами. Колись він глузував над позитивними героями убогих романів. Позитивним завжди бачився верстат або трактор. А йому тоді снилися всі дівчата, крім Лі. А як не хотілося розлучатися з нею навіть уві сні!

Тепер йому снилися формули, снилися паралельні жирні лінії і вуса головного конструктора. Правда, в Якіма Івановича зреду над губами не було щетини, але Гнат у сні чомусь твердо знав, що то все ж його вуса. Одного разу він сказав про це Якимові Івановичу.

--Добре, намотаю це на вус,-- відбувся той жартом.--А взагалі такі сні спроста не сняться. Ти, мабуть, виснажився.

Яким Іванович любив Гната, але не виявляв своїх почуттів, щоб не було зайвих розмов. Як-не-як, а Гнат був його зятем. Того разу несподівано для самого себе він запитав:

--Ви часто сваритеся з Лідкою?

--Ні, ми ніколи не сваримося...

--І вона ніколи не сичить на тебе?

--Буває. Але тільки тоді, коли я заважаю їй спати...

--Я так і знав, що ти заважаєш їй спати,-- кинув Яким Іванович, і його добрі карі очі раптом стали сивіти. Так було завжди, коли він сердився.

--Боже мій, що ти зробив з кухнею!-- шоранку жахалася Ліда, оглядаючи купи неподалків. --Ти сам скоро перетворишся в пунктирну лінію...

А Гнат любив свої прорурені ночі. Він любив свої сигарети, свій кашель і свої креслярські знаряддя. Звісно, без кашлю він міг би обійтися, але без таких ночей— ніяк! Він любив свою втому і свої химерні сні. І ще любив сонне бурмотіння дружини.

--Як ти насмалився цих смердючих сигарет...

Ліда не розуміла ні його сигарет, ні його кашлю, ні його снів. І вона не любила його втому і його ночі.

Коли Гнат зв'язав до купи всі свої думки, коли його безсоння втілювалося в химернім паутинні креслень, він біг у спальню і схопив Ліду за плечі:

--Лі, як усе здорово вийшло...

--Ну, чого ти?-- крізь сонну ліню запитала вона.

--Лі, я знайшов те, що шукав!

--Але ж, милий, хіба через це треба будити все місто?

Він до ранку сидів на кухні і заїдав тютюновим димом її байдужість. Ранком він складав речі в чемодан і говорив їй образливі слова. Вона плакала і відповідала йому тим же.

А потім він стояв у кабінеті тестя, чи то пак головного конструктора, і виливав йому свою образу.

--Я пішов од неї, щоб не заважати їй спати. Я поїду на Північ і ніколи звідти не вернуся...

У Якіма Івановича очі були сиві, а голос байдужий.

--Іди й сідай за роботу. Нічого нині розпускати,-- сказав Яким Іванович. І замовк.

Увечері він сам прийшов до Гнатового столу:

--Ліда приходила до мене...

Гнат відкинув з чола чорну чуприну і, немов з ями, глянув на тестя.

--Що вона говорила?

--Тільки те, що завжди кажуть жінки в таких випадках,-- він обмацував очима незграбно постать зятя і думав, мабуть, про щось дуже далеке. --Я сказав їй: коли люблять -- не носять своїх сліз до посередників.

Гнат одягався і ніяк не міг всунути лівий черевик у калосу. Потім вони спускалися з третього поверху і курили сигарети.

На вулиці реготав осінній вечір. Вони йшли крізь його регіт.

Несподівано Яким Іванович вхопив Гната за плечі і повернув лицем до себе:

--Я сказав їй, що ти, може, повернешся до неї, коли вона просеться. Тоді ти не заважатимеш їй спати.

Гін пішов, майже побіг од Гната.

Гнат прийшов у готель і дуже рано вклався в ліжко. Йому снилася Ліда, паралельні лінії і неіснуючі вуса головного конструктора.

ВЕСІЛЛЯ СПАСАСА КРОКЕВИ

Ніхто не розумів, що гелготів довготелесий та сухоребрый каратель. Але всі бачили, як з його рота виповзали гадюки. Вони довго сичали у вухах, а потім їхнє сичання перекладав на людську мову переляканий учитель з сусіднього села.

--Він каже, що під вашим хутором вчора застрелено троє солдатів. Якби це трапилося тут, вони б забили всіх до одного. А так хочуть повісити лише тих, у кого в сім'ях є партизани. Якщо ж ви не видасте партизанських родичів, то будете знишені всі.

Двісті діців, баб, жінок та дітей стояли під божевільно гарячим сонцем, але їм було холодно. Цівки морозу струменіли з чорних отворів автоматів і кулеметів, націлених у всіх разом і ні в кого зокрема. Над натовпом висіли переджнивна спека і передсмертне мовчання. Потім знову з есесівського рота поповзли гадюки.

--Він каже, що можете мовчати ще десять хвилин, а тоді він зведе стріляти.

Десять хвилин бігали зморшки по чолах, десять хвилин стікало мовчанням сонце, десять хвилин задубілими очима вдивлялися люди в закручений шпорш, ніби хотіли віднайти в ньому який порятунок. Потім

натовп заворушився, і озерце людей вихлюпнуло наперед, тисячолітнього Спанаса Крокву. Він забув навіть уклонитися людям, а пішов прямо на вчителя.

--Скажи цьому кнурові, що то мої сини забили тих вилупків. І ще скажи, хай не сміють мене бити, бо я коростявий. Хай просто вішають.

--Скільки ваших синів у лісі?-- переклав учитель запитання есесівця.

--Та всі до одного.

--А хто у вас є дома?

--Була баба, та вмерла.

--А щоб тобі язик не відсох!-- висунулася з крби сива жіноча постать, хіба на яке століття молодша від Спанаса.--Живою мене до могили кладе, та ще й прилюдно. Не втечеш ти від мене, іроче, і на той світ!

Есесівець реготав довго і смачно, коли вчитель переклав йому цей монолог старої.

--Це вава баба?-- спитав Спанаса.

--Угу. Моя. А чия ж іще?

--Правду казав дід, що ваші сини в партизанах?-- допитувалися в баби.

--А правду. Хіба такий збреше? Усі соколята наші в лісі гніздяться...

Їх повісили на гігантському в'язі колишньої церковки. Здивованими очима дивилися вони на врятованих ними людей і показували вслід карателям свої сині прикушені язики.

Спанас Кроква зроду не мав дітей, а баба Орися, що поєдналася з ним вірвовкою, ніколи не була його дружиною. Кажуть, у юності вони дуже кохалися і хотіли побратись, але батьки не дозволили. Видали Орису за багатшого.

Може, це правда, а може, людська фантазія творить нову легенду про велику любов, яка вже на смертному одрі зачала життя.

ДУМА ПРО ДІДА

Сиджу під клунек, а дід на низу змагається з сонцем —хто першим закінчить свої денні турботи. Довга тінь од горба вже облизує його ліву ногу, а права ще ступає по сонячній смужці. Гостра коса аж висвітує —так не терпиться дідові докосити останню ручку і, нарешті, спочити. А тінь уже сягнула дідових колін, потім раптово підскочила до пояса, поповзла на груди.

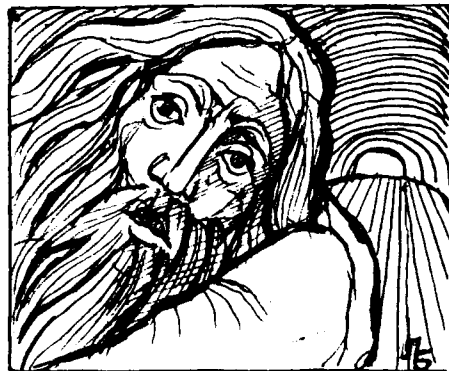
Я підвівся з місця і стар навшпиньки.

--Іванку!-- доноситься до мене дідів голос. Він стоїть уже по шию в тіні і жмутком сіна витирає косу. --Чуєш, Іванку?

--Ні, не чую,-- кричу, склавши долоні човником.

--То чого ж озиваєшся, ледащо?-- голос у діда лагідний, і я знаю, що він зовсім не сердиться на мене. --Принеси кисет, бо комарі з'їдять.

Це дід, звичайно, лякає мене. Комарі

ніколи не з'їдять його, бо він дуже великий і в сто разів сильніший від усіх комарів, що живуть на нашому болоті. Але мені приємно зробити послуху дідові. Я притьмом біжу через грядку до дідового піджака, добуваю з кишені кисет, вибігаю на сінокіс і, стрибаючи через покоси, мчу до діда.

--Ноги не поколи, -- чую його настанову. --Летим, мов заць переляканий.

--А хіба переляканий зайці швидко бігають!

--Та вже ж що швидко.

--Так, що й ви не доженете?

--Не знаю, не пробував.

--А чому не пробували?

Дід слинить цигарку і лукаво посміхається у вуса.

--Бо за це трудовнів не пишуть.

--А якби писали?

--Однак не взявся б. Не люблю дурне діло робити.

Відповідь не влаштовує мене, і я мов з торби висипаю перед дідом купу запитань.

--Гей-гей, -- сміються його пошмакані густа. --Бери краще косу та носи її до клуні.

Ми йдемо через сінокіс, і темніє над нами небо, і дзвенить земля на тисячу лаців, і я слухаю. Слухаю небо, і слухаю землю, і слухаю дідову мову. І в серце моє вливається якась незрима сила, що на віки-вічні прив'яже мене до цієї землі, до спірочної тихої мори.

...Чим гущіша паморозь падала на дідову голову, тим більше він любив мене і щедріше розкривав свою душевну скарбницю. Він старів на моїх очах, і йому здавалося, що сила його і навіть саме життя його переливаються в мене, бо не було в діда синів -- покосили їх поєсті та кулі...

--Безсмертячко ти моє кирпате, -- шепотів дід, коли я засинав під музику його слів.

То були дуже гарні слова, бо поганих дід не говорив мені.

Я часто ображав і кривдив діда своєю нетямучістю, то жорстоким дитячим егоїзмом. Але дід великодушно пробачав мені, як уміють пробачати великі люди. А дід був великим і простотою своєю і тим, що не канючив од життя більше, ніж заслужив.

Любив дід читати історію та географію, а ще любив Гевченка та Горького, бо Гевченко -- це, мовляв, селянський письменник, а Горький -- гордський.

--Правди такої, як у них, ні в кого немає. Інші теж розумні, але не такі. Не селянський і не робочий розум у них. Якщо я не зрозумів їх, то попроси у них за мене пробачення, коли виростеш.

Що ж, пробачте йому, графе Толстой і Антоне Чехов, не ображайтеся на нього, могутній Франко і ніжна Лесю, не гнівайтеся, Олександрє Блок, Володимирє Маяковський і Олександрє Довженко. І ще й ще інші. А ті, хто бачив, як сам відривав від рота, оддавши останню зернину фронтові, як годував на тристаграмовий трудовень своїх внуків -- ті, що бачили це і мовчали або цвірінькотили римами про кохання, нехай самі підуть до його могили і попросять у нього пробачення. Не збагнули вони ні сили, ні краси, ані роботи його. І якщо не простить він їх, то нехай сплять свої книжки і візьмуться за іншу праць, щоб не була їх старість убогою.

...Я ходив тоді в сьомий клас. Дев'ять кілометрів було до школи.

Як на мої чотирнадцять років, то це не так вже й мало.

В неділю дід цілий день читав. Географію, мабуть.

--Іване, піди врубай дров,-- сказала мати.

--Чого це саме я?

--Бо я вже не можу,-- промовив дід.

--Ви самі книжки читаете!

--Не пашекуй, Іване!-- гримнула мати. --Тільки на язик і проворний.

Я цюкав сиру лозу біля дровитні. Дід повз мене пройшов у клюню. В нього в руці теліпався цупкий конопляний налигач. Я цюкав лозу, а в клюні було тихо.

Раптом ніби обухом хтось гелнув по серцю. Я кинув сокиру в сніг і кинувся в клюню.

--Ді-дуск!

Він стояв і робив мішанку для корови. А від ясел за кожним його рухом жадібно стежила прип'ята цупким налигачем Лиска. Дід глянув на мене і, забачивши переляк на обличчі, стурбувався й сам.

--Що з тобою, Іване?

--Ви йшли з налигачем, і я подумав...

Я припав до його древнього кожуха і ревів, мов дитина, і просив прощення.

Увечері дід сказав:

--Ганно, нехай Іванко завтра не йде в школу.

--Чого?

--Раз кажу, то треба.

--Добре, Іванко не піде,-- мати здвигнула плечима.

Але то не була примха. В понеділок діла вже не було. Суворий і прекрасний, він лежав у доможині на старезній дубовій ларі. А надворі світило сонце, скрипів сніг і кукурікали півні на відлигу.

...Я нікого так не люблю, як дідів. Це жива мудрість, неписана історія нашого народу. На своїх зігнутих плечах несуть вони стільки краси і ніжності, що може позаздрити їм будь-хто.

І коли в автобусі я бачу сідоглавого предка мого з в'язанкою бубликів, я чомусь думаю: зараз прийде в хату, добуде свій нехитрий гостинець і скаже своєму Іванкові:

--А глянь, що я приніс від зайця...

Він посадить на коліна своє чорняве чи біляве безсмертячко, і воно, роззявивши ротика, слухатиме його простодушні оповіді, в яких переплететься дійсність і фантазія. І колись обов'язково проснеться в його душі дідова краса, і житиме його дідова мудрість і дідова мова.

НЕЙМОВІРНЕ ІНТЕРВ'Ю

Ранком Гворня розбудив телефонний дзвінок. Спанас узяв трубку.

--Слухаю.

--Гворень? Це з редакції "Поетичний дріб'язок". Зараз до вас прийде наш кореспондент. Зустріньте його у в'язанці.

Спанас кинув трубку і зарядив пугача.

Скоро в кімнату ввалився незграбний і заяложений кнак. Його руда морда була обдерта і вкрита вуграми. Дирився спідлоба полохливо, але нахабно.

--Добрий ранок! Ягоди доспіли. Не ждали? А я от — ніжним тілом у віконце вліз і став.

--Хто ти?-- дико вигукнув Опанас, спантеличений появою цього суцільного виродка.

--Я репортер. Я гібрид поезії та прози і газети незаконний син. Ясно? Я мислю образами. Все сказане тут ви можете знайти в моїй збірці "Лакований бруд". Спробуйте зрозуміть.

--Ви з "Поетичного дріб'язку"?-- нарешті, вибрав паузу Шворень.

--Я скроплюю там поетичну палітру. Питання перше: де, коли, яким чином ви народилися?

Шворень розкрив рота, але виродок негтавав:

--Мене мати не родила, я родився сам. Мій талант — це мускули машинні, голова — лабораторний лабіринт. Я останнє слово науки. Стою край шляху в жовтій молочай — відсидів за ділом я в калині. Да, бувало. Ех, летить жирафа понад житом. До речі, де пройшло ваше дитинство?

--Я народи...

--Ага. Я й забув. Біля хати я серцем порожнім напував голодних гусей. Кажуть, каламбур. А дозвольте запитати вас, що таке талант? Не знаєте? Ну, от. Талант — це... Стригайте, я відхилився. Стже, де ви навчалися?

Балакучий виродок навіть не збрався замовкнути.

--Я знаю, що прийде мій час і на мою сорочку тріпотливу ручища покладе. Що? Мене дивує ваша нескромність. Ви не смієте перебивати гостя, особливо мене. Ага! Я взнав тебе по голосу і звуку. Крокую рибною землею, скидаю чоботи сушити. Гарно? Сам собі заздрю. А ви знаєте: сіно пахне космосом і бронзою, що мені на пам'ятник кують. До вас не дійде.

У Шворня трусилися руки, він гарячково виробляє план дій.

--Над чим ви зараз працюєте?-- захлинався "терорист". --Я очима чую, вухами я бачу, на моїй долоні всесвіт спочиває.

Він підійшов до дзеркала, глянув у нього і здивовано запитав:

--Це що за злодій? Вбивця? Грабіжник?

--Геній,-- просичав Шворень.

--Справді? А я гадав, що тільки я...

--Дайте йому руку,-- порадив Шворень.

"Терорист" повернувся до дзеркала і простягнув руку... Шворень стукнув його карафкою по тім і і жбурнув гостя за двері.

Хвилину було тихо. Потім під міцними ударами двері затріщали і в свіжі щілини ввірвався життєстверджуючий вірш:

Зорі кукурікають в красолі,
Сіріус присів на перелаз.
В ковдрі неба в зорянім наколі
Віз я Київ милій напоказ.

У Шворня не було вибору. Він кинув писати вірші. Двійник більше не з'являвся.

THE RECENT ARRESTS IN UKRAINE

MYKHAYLO HRYHOROVYCH OSADCHY

Mykhaylo Hryhorovych Osadchy was born on March 22, 1936 in Sumy Oblast. He is a prominent journalist and writer who graduated from Lviv University in 1958. In 1962 he became a Communist Party member. Being a very intelligent and clever man, Mykhaylo prepared a candidate's thesis on Ostap Vyshnya and defended it successfully without enrolling in a post-graduate program. When he was arrested in August of 1965, he had been a lecturer in the department of journalism at Lviv University and deputy secretary of the department's party organization in charge of ideological education. He was sentenced in 1966 to two years of labor camp on charges of anti-Soviet propaganda and agitation. Mykhaylo is thought to be the author of a "samvydav" (underground press) literary sketch about the life of a Soviet labor camp prisoner; the work is entitled THE CATARACT.

IRYNA STASIV

Iryna Stasiv is a writer graduated from the Lviv University in Western Ukraine. She teaches classes and gives lectures in Ukrainian language and literature for the preparatory faculty of the Lviv Polytechnical Institute. In the summer of 1970, she was dismissed from the Institute for unknown reasons and later she took a job as a weaver.

Iryna has published many poems for children and for young adults in various oblast journals and periodicals of the republic. She was one of the people who protested the arrest of Valentyn Moroz and at the time of his trial, she presented a petition to the UkSSR Procuracy to be admitted to the courtroom. Both she and her husband prepared a letter in November of 1970 in protest of the extreme harshness of the sentence and virtual exile imposed upon Valentyn Moroz. They sent the letter to the UkSSR Supreme Court in reference to the 14-year sentence given to Moroz.

VIACHESLAV MAKSYMOVYCH CHORNOVIL

Vyacheslav Chornovil was born on January 1, 1938 in Cherkassy Oblast. He is famous as a Ukrainian journalist and literary critic who graduated from Kiev University. Around the year 1960, Chornovil became a member of the Komsomol's newspaper editorial staff. Here he also completed his requirements for his doctorate in philosophy at Kiev University. He has published many articles on literature and art. Chornovil was arrested by the KGB in July of 1966, when he was sent to a hard labor camp for three months. He was sentenced because he refused to testify at a trial of four Ukrainian dissidents on the grounds

that it was closed, and therefore illegal. He has protested Soviet injustices many times, an example of which was his collection of documents sent to the first secretary of the Communist Party of Ukraine, P. Shelest.

In these documents he exposed the judicial violations perpetrated by the KGB in the trials of over thirty Ukrainian intellectuals arrested in 1965. This collection also appeared in the western world in 1968 under the title of CHORNOVIL PAPERS.

The KGB arrested him a second time in November 1967 at which time he was sentenced to three years imprisonment for circulating falsehoods about the regime. He has again been arrested.

OLEKSANDER SERHIYENKO

Oleksander Serhiyenko is a drafting and art instructor at the #97 school in Kiev. In November of 1970, just before the trial of Valentyn Moroz in Ivano-Frankivs'k, Serhiyenko had been absent from work due to illness. The school became suspicious of his of his absence and in order to determine whether or not he was ill, or whether he had gone to the Moroz trial, the school sent a delegation of teachers to his home. After learning about the outcome of the trial, Serhiyenko sent a statement of protest to the Ukrainian Supreme Court concerning the harsh sentence given to Moroz. A month later, in December, he delivered a short address at the funeral of Alla Hors'ka. After this, his director told him to resign from his post. Serhiyenko was arrested in January of 1972...

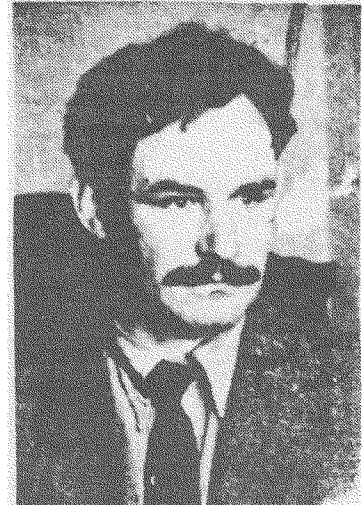
YEVHEN SVERSTYUK

Yevhen Sverstyuk was born in Volyn' Oblast in 1928. He is a prominent literary critic who graduated from Kiev University with a candidate's degree in pedagogical sciences, specializing in Ukrainian language and literature. Sverstyuk worked at the Institute of Psychology in Kiev until he was arrested. He began publishing literary criticism, reviews and essays in 1959. He is best known in the western world for his CATHEDRAL IN SCAFFOLD, a collection of essays on Oles' Honchar's novel, CATHEDRAL. The main theme of Sverstyuk's defense is the need for Ukrainian youth to be intimately informed about and emotionally involved in the history and culture of their forbearers.

IVAN OLEKSIYOVYCH SVITLICHNY

Ivan Svitlichny was born in 1929 in Voroshylovhrad Oblast. He is a prominent literary critic and translator of French poetry who graduated from Kharkiv University. Here he received a degree in Ukrainian literature and language in 1952. He later joined the staff of the Shevchenko Institute of Literature at the Ukrainian Academy of Sciences. In the mid-50's, he began publishing literary criticism in which he opposed the limitations of "socialist realism" and argued for freedom for the writer to choose his own subject matter and form. Because he refused to take back his political statements, he was dismissed from the Institute and his articles were no longer published in Soviet periodicals. In September 1965, the KGB arrested Svitlichny and held him for about eight months without trial on charges of allegedly smuggling abroad the poems and diary of Vasyl' Symonenko, an officially honored poet who died in 1963. Svitlichny is also the author of the introduction to a collection of documents entitled UKRAINIAN JURISTS TRIED BY THE KGB.

VALENTYN MOROZ

THERE SHALL BE A TRIAL...VERY WELL, WE WILL FIGHT!

Valentyn Moroz is a historian, born on April 15, 1936 in the village of Kholoniv, Volyn Oblast. He is married and has an eleven-year old son. Valentyn graduated from the Faculty of History at Lviv University in 1958. He taught history in secondary schools and later modern history in Luts'k and Ivano-Frankivs'k Pedagogical Institutes. He was tried in January of 1966, on charges of anti-Soviet propaganda and agitation, but he refused to plead guilty and instead spoke of Russification and the unequal status of the "sovereign" UkSSR. While serving a five-year sentence in Mordovian labor camps, he wrote A REPORT FROM THE BERIA RESERVATION in which he exposed the totalitarian system to be a society of robots governed by terror. In the nine months of freedom allowed him after his release, he wrote three more essays on Russification. He was arrested again on June 1, 1970 and sentenced to nine years of imprisonment.

ВИКОРИСТАНА БІБЛІОГРАФІЯ

Committee for the Defense of Soviet Political Prisoners. The January 1972 Arrests in Ukraine. Woodhaven, N.Y., 1972.

Luckyj, George S.N. (ed.). Four Ukrainian Poets: Drach, Korotych, Kostenko, Symonenko. Translated by Martha Bohachevsky-Chomiak and Danylo S. Struk. Quixote (Spring 1969). Вірш "Пророцтво 17-го року" це "вірш спотворений при друкованні", бо як інформувало Український Вісник /Випуск IV, ст.61/, "у Симоненка вірш або не має назви, або називається "Жах". У збірках "Земне тяжіння" та "Поезії" поставлено для затуманення спрямування заголовків "Пророцтво 17 року" і дописано два останні рядки".

Odajnyk, Walter. "The Diary of a Soviet Ukrainian Poet: Vasyl' Symonenko". The Yale Review (Summer 1969)

Симоненко, Василь. Берег чекань. Нью Йорк: Пролог, 1966.

Симоненко, Василь. Вино з троянд /Збірка оповідань/. Львів: Каменяр, 1965.

Симоненко, Василь. Поезії. Київ: Молодь, 1966.

Симоненко, Василь. "Цар Плаксіє та Лоскотон" із збірки Симоненка Поезії, ст. 161-168.

Чубай, Григорій. "Вертеп". Визвольний шлях XXV. Книга I/286/ /Січень, 1972/, ст. 9-15.

Щира подяка слідуючим жертводавцям:

Лаврів, Василь 2.00

Зінкевич, Осип10.00

На замовлення журналу "Летюче віконце", проситься писати на
злідуючу адресу:

Mr. Myron Stachur
4250 Forest Hills
Parma, Ohio 44134